УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум **НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ФИЛОЛОШКОГ ФАКУЛТЕТА**
11.12.2017. **УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ**

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовао комисију

Наставно-научно веће Филолошког факултета, 27.11. 2017.

Одлуком Научно-наставног већа Филолошког факултета од 27.11.2017.
Универзитета у Београду образована је комисија за оцену подобности докторанта МСР ЈЕЛЕНЕ РАОВАНОВИЋ "ФРАЗЕОЛОГИЗМИ СА РЕЛИГИЈСКОМ КОМПОНЕНТОМ У РУСКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ."

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1. Кликните да бисте почели унос текста.
   ДР КСЕНИЈА КОНЧАРЕВИЋ, РУСИСТИКА, 8.4.2008, РЕДОВНИ ПРОФЕСОР, ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАУ.
2. Кликните да бисте почели унос текста.
   ДР СВЕТЛАНА ГОЉАК, ДОЦЕНТ, БЕЛОРУСИСТИКА, ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ 27.11. 2017.
3. Кликните да бисте почели унос текста.
   ДР РАДОСЛАВА ТРНАВАЦ, ДОЦЕНТ, РУСИСТИКА, ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У НОВОМ САДУ, 1.11.2015.
4. Кликните да бисте почели унос текста.
5. Кликните да бисте почели унос текста.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Мср Јелена Радовановић рођена је 12.9.1989. у Смедереву. Основне студије русистике завршила је на Филолошком факултету у Београду 2012. са просечном оценом 9,67, а мастер студије на истом факултету 2014. са просечном оценом 10. Докторске студије на истом факултету уписала је 2014/15, при чему је положила све испите са просечном оценом 10. Од октобра 2013. године ангажована је као сарадник у настави, да би 2015. била запослена као асистент на Филолошком факултету у Београду, уђа научна област Рисустика. У више наврата боиравила је на стручном усавршавању у Руској Федерацији, ученик је више научних скупова у земљи и иностранству.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Кликните да бисте почели унос текста.

1. *Инословенски називи у микротопонимији Београда*, мастер – рад, одбрањен у јулу 2014. године, ментор: проф. др Предраг Пипер, оцена: 10
2. *Семиотичка средства у функцији рекламе на Интернету у Русији и Србији (на примеру банака и банкарских услуга),* Славистика XVIII (2014), Београд: Славистичко друштво Србије, стр. 300 – 307.

3. Вера Белокапич Шкунца, Елена Радованович, Евгения Патаракина. *О переводе русских терминов организационной структуры управления на сербский язык*, Русский язык как инославянский VI (2014), Београд: Славистичко друштво Србије, стр. 138 – 147.
4. *52 январская конференция славистов Сербии, Белград, 10 – 11 января 2014г.* Русский язык как инославянский VI, Београд: Славистичко друштво Србије, 180 – 182
5. Приказ књиге: Г.Ф. Ковалев. *Библиография ономастики русской литературы по 2010 год*. ВГУ. – Воронеж : Издательско-полиграфический центр «Научная книга», 2014. – 346 с. У: Зборник Матице српске за славистику, бр. 88 (2015), Нови Сад: Матица српска, стр. 293 – 296.
6. Приказ уџбеника: *До встречи в России 2 : руски језик : уџбеник и радна свеска за други разред гимназије и средњих стручних школа : шеста година учења* / Биљана Марић, Маријана Папрић, Вера Лазаревић Вуловић ; [илустрације Душан Лакићевић], Београд : Завод за уџбенике, 2014. – 192 с. (прихваћен за штампу у часопису Просветни преглед)
7. Приказ књиге: *Богдану Терзићу на дар: поводом 85-годишњице рођења* / приредио Петар Буњак. – Београд: Славистичко друштво Србије, 2014. – 77 стр.: илустр.; 21 цм, (чека се одговор редакције)
8. Радовановић, Јелена. *„Примењена лингвистика“ и „методика наставе страних језика“ - Однос термина у различитим језичким срединама*. – У Славистика, књига XIX (2015). – Београд: Славистичко друштво Србије, стр. 333 – 339.
9. «Первый форум молодых педагогов» – Россия, Москва, 21–24 апреля 2015 г. Приказ / Елена Радованович. У: Русский язык как инославянский VII, 2015. Стр. 263–266.
10. Радовановић, Јелена. *Ономастика у настави руског језика: теоријски аспекти и уџбеничка реализација*. – У: Славистика, књига XX (2016). – Београд: Славистичко друштво Србије, стр. 400–406.
11. *54 Скуп слависта, Београд, 12 Ј14. фебруар 2016. године*. Приказ / Јелена Радовановић. У: Славистика XX (2016), Београд: Славистичко друштво Србије, стр. 744–746.

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, комисија сматра да кандидат мср ЈЕЛЕНА РАДОВАНОВИЋ испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

НАПОМЕНА: Кликните да бисте почели унос текста.

За ментора је предложен/а др КСЕНИЈА КОНЧАРЕВИЋ, редовни професор Филолошког факултета у Београду, Катедра за славистику.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

1. Језик сакралног као предмет русистичких испитивања. – Јужнословенски филолог, Београд, 2011, бр. 47, стр. 163-184. М 23

2. О базичним категоријама конфронтационих теолингвистичких истраживања (на материјалу словенских језика), Српски језик, књ. XVIII (2013) 5-22. М 24

3. Говор православних клирика и верника у српској језичкој и социокултурној средини (екстралингвистички оквир и системско-структурална анализа). Socjolingwistyka, Kraków, бр. 27, 2013, 55-67. ERIH, 0208-6808 (часопис Пољске академије наука) М 23

4. „Црквенословенски елементи у православном социолекту руског и српског језика“, *Српски језик*, књ. XIX (2014) 255-268. М 24

5. „Српска сакрална комуникативна култура као предмет лингвистичких истраживања“, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, књ. 39/1 (2010) 73-82. М 51

6. „Славистичка истраживања у теолингвистици: истраживачки проблеми и резултати“, *Црквене студије,* књ. 8 (2011) 187-213. М 51

7. „Конфронтациона теолингвистика словенских језика: правци истраживања“, *Теолингвистичка проучавања словенских језика = Theolinguistic Studies of Slavic Languages*, уред. Ј. Грковић-Мејџор и К. Кончаревић, Београд: САНУ – Одељење језика и књижевности (Српски језик у светлу савремених лингвистичких теорија, књ. 5) 2013, 129-152. М 13

8. „Језик сакралног и сакрално у језику: теоријско-методолошке основе и сфере истраживања“, *Црквене студије*, год. XII, бр. 12 (2015) 77-93. М 51

9. „Српска теолингвистика данас: истраживачки проблеми и резултати“, *Јужнословенски филолог*, књ. 82, св. 1-2 (2016) 159-186. М 23

10. „Индикатори религиозности у вербално-асоцијативној мрежи руског и српског језика“, *Зборник Матице српске за славистику,* књ. 87 (2015), стр. 25-48. М 23

Комисија сматра да др Ксенија Кончаревић **испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област теолингвистика – ФИЛОЛОШКЕ НАУКЕ.**

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. формулације назива тезе (наслова)

Комисија закључује да је радни назив тезе "ФРАЗЕОЛОГИЗМИ СА РЕЛИГИЈСКОМ КОМПОНЕНТОМ У РУСКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ" **прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.**

2. предмета (проблема) истраживања

Опис теме: Предмет предложеног дисертационог истраживања јесу фразеолошке јединице с религијском компонентом у руском и српском језику, које до сада у конфронтационој анализи руског и српског језика нису биле описане као посебан лексичко-фразеолошки слој, нити детаљније подвргнуте анализи. Биће анализиране фразеолошке јединице које у себи садрже конкретну, типичну, релевантну религијску компоненту, која се односи на неки религијски појам, маркиран у оквиру хришћанско-православне лексике, односно компоненту која именује конкретан религијски појам. Оваква лексема (најчешће именица) може означавати различите религијске појмове (овамо по категоријалној припадности компоненте спадају и придеви или прилози изведени од именица) или религијско-обредне радње (најчешће глаголи). Таква маркирана лексема може имати религијско или религијско-митолошко порекло, с обзиром на специфичности руске и српске народне религије. Предмет истраживања представљаће и библизми, као фразеолошке јединице које потичу из Светог писма Старог и Новог завета, а у свом саставу садрже религијску компоненту, било да су директно преузети (*блудный сын/блудни син*, *бесплодная смоковница/неплодна смоква*, *суета сует/таштина над таштинама*, *внести своњ лепту/принети своју лепту*) или представљају реминисценцију на светописамски текст (*бедный као Иов*, *волк в овечьей шкуре*, *в костюме Адама*, *стар као Метузалем*, *слати од Понтија до Пилата*, *Јудин пољубац*). Конфронтационом анализом фразеологизама са религијском компонентом у руском и српском језику настојаћемо да екстраполирамо скривену културолошку информацију везану за религиозност руског и српског народа, да идентификујемо заједничке и национално специфичне црте у погледу на свет кроз призму језика и културе ових двају народа.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат је приложио библиографију од 178 библиографских јединица релевантних за истраживање. Овде наводимо јединице најзначајније за истраживање:

1. Аврамова, В. (2000). „Универсальное и национальное во фразеологизме.“ *V международный симпозиум Состояние и перспективы сопоставительных исследований русского и других языков*. Београд: Славистичко друштво Србије, стр. 230 – 234.

2. Алефиренко, Н. Ф. (1980). „О статусе фразеологического значения среди семантических единиц других уровней языка.“ *Проблемы фразеологии: сборник научных трудов*. Тула: Тульский государственный педагогический институт, стр. 34 – 42.
3. Арапов, О. А. (2009). „Библеизмы в языке духовного фольклора и их лексикографическое описание.“ *Проблемы истории, филологии, культуры. Научный журнал РАН, Под ред. Н. Г. Абрамзона.* Москва, Магнитогорск, Новосибирск: Издательство ООО „Аналитик”, стр. 267 – 270.
4. Бајић, Р. (2012). „Неки проблеми лексикографске обраде појединих лексема из области православне духовности у савременом српском језику.“ *Српска теологија данас*. Београд: Православни богословски факултет Универзитета у Београду, стр. 729 – 733.
5. Бајић, Р. и Н. Вуловић. (2009). „Семантичко-фразеолошка анализа неких лексема са сакралним значењем у српском језику (анђео, ангел / демон,бес).“ *Црквене студије, бр. 6*, Ниш: Центар за црквене студије, стр. 271 – 279.
6. Бајић, Р. (2013). „Теоними у савременом српском језику.“ *Теолингвистичка проучавања словенских језика, Српски језик у светлу савремених лингвистичких теорија, књига 5*. Београд: САНУ, Одељење језика и књижевности, Планета принт, стр. 167 – 177.
7. Байрамова, Л. К. (2013). „О проекте Славянского фразеологического словаря: универсально-уникальный, историко-этимологический, аксиологический параметры.“ *Проблемы истории, филологии, культуры. Научный журнал РАН, Под ред. Н. Г. Абрамзона.* Москва, Магнитогорск, Новосибирск: Издательство ООО „Аналитик”, стр. 184 – 188.
8. Байрамова, Л. К. (2011). *Аксиологический фразеологический словарь русского языка. Словарь ценностей и антиценностей*. Казань: Центр инновационных технологий.
9. Байрамова, Л. К. и В. А. Бойчук. (2012). *Аксиологический словарь фразеологизмов – библеизмов на русском, украинском, белорусском, болгарском, польском, чешском, английском, немецком, французском языках: словарь ценностей и антиценностей.* Казань: Центр инновационных технологий.
10. Байрамова, Л. К. (2013). „Эквивалентность библейских аксиологических фразеологизмов.“ *Филология и культура. Philology and culture, 2013. №1(31)*. Казань: Издательство Казанского университета, стр. 17 – 22.
11. Белобородова, А. В. (2009). „Вариативность фразеологических единиц, репрезентирующих концепт „безразличие” в русском и английском языках.“ *Филологические науки. Вопросы теории и практики*. Тамбов: Грамота, стр. 27 – 29.
12. Бетехтина, Е. Н. (1995). „Фразеологические единицы с антропонимическом компонентом библейского происхождения в русском и английском языках.“ *Библия и возрождение духовной культуры русского и других славянских народов*. Санкт-

Петербург: Петрополис, стр. 20 – 31.
13. Bierich, A. (1997). „Религиозные представления и обряды в русской фразеологии.“ *Problemy frazeologii europejskiej II*. Warszava, pp. 167 – 173.
14. Бобровская, Г. В. (2009). „Лексикографическое и фразеографическое отображение национально-ценностной специфики коннотации. “ *Проблемы истории, филологии, культуры. Научный журнал РАН, Под ред. Н. Г. Абрамзона.* Москва, Магнитогорск, Новосибирск: Издательство ООО „Аналитик”, стр. 384 – 388.
15. Вальтер, Х. (2009). „Лексикографическое описание библейской фразеологии (из опыта немецкорусского словаря библеизмов).“ *Проблемы истории, филологии, культуры. Научный журнал РАН, Под ред. Н. Г. Абрамзона.* Москва, Магнитогорск, Новосибирск: Издательство ООО „Аналитик”, стр. 73 – 78.
16. Величковић, Д. (1983). „Проблеми превођења паремиолошких облика са српскохрватског на руски језик.“ *Научни састанак слависта у Вукове дане* XII/3, Београд: Филолошки факултет, стр. 81 – 93.
17. Величковић, Д. (1983). „ Проблеми превођења руских паремија на српскохрватски језик.“ *Живи језици,* XXV, 1 – 4, Београд: САНУ, стр. 87 – 96.
18. Величковић, Д. (1984). „Категорија броја у српскохрватским и руским фразеолошким конструкцијама.“ *Научни састанак слависта у Вукове дане* 13/1, Београд: Филолошки факултет, стр. 131 – 138.
19. Величковић, Д. (1984). „Сопоставительное исследование русских и сербохорватских фразеологизмов.“ *IV международный смипозиум на тему „Изучение русского языка в сопоставлении с родным“: Тезисы докладов и сообщений.* Велико Тырново: Общество русистов Болгарии, стр. 138 – 139.
20. Верещагин, Е. (1978). „Сопоставительное русско-иноязычное описание фразеологии в лингвострановедческом плане.“ *II международный симпозиум на тему Сопоставительное описание и изучение русского и других языков*, Белград: Славистическое общество Сербии, стр. 5 – 7.
21. Воркачев, С. Г. (2001). „Лингвокультурология, языковая личность, концепт: становление антропоцентрической парадигмы в языкознании.“ *Филологические науки, бр. 1*. Москва: РАН, стр. 64 – 72.
22. Вуловић, Н. и Р. Бајић. (2011). „Фразеологизми из области православне духовности у једнојезичним речницима српског језика.“ *Проблемы истории, филологии, культуры. Научный журнал РАН, Под ред. Н. Г. Абрамзона.* Москва, Магнитогорск, Новосибирск: Издательство ООО „Аналитик”, стр. 444 – 448.
23. Наташа Вуловић, Српска фразеологија и религија. Лингвокулуролошка истраживања. Београд: Институт за српски језик САНУ, 2015, 358 стр.
24. Георгиева, С. (1997). „Своеобразие русских и болгарских фразеологизмов, связанных с религией.“ С*опоставительные и сравнительные исследования русского и других языков*. Београд: Славистичко друштво Србије, стр. 218 – 222.
25. Георгиева, С. (2000). „Универсальное и национальное во фразеологизме.“ *V международный симпозиум Состояние и перспективы сопоставительных исследований русского и других языков*. Београд: Славистичко друштво Србије, стр. 235 – 239.
26. Гневек, О. В. (2009). „Изменение семантики лексемы Бог/бог (по материалам современных фразеологических словарей, а также собраний русских пословиц и антипословиц).“ *Проблемы истории, филологии, культуры. Научный журнал РАН, Под ред. Н. Г. Абрамзона.* Москва, Магнитогорск, Новосибирск: Издательство ООО „Аналитик”, стр. 53 – 59.
27. Голяк, С. (2008). „Градуелност у фразеологији (на примеру српских и белоруских фразеологизама).“ *Научни састанак слависта у Вукове дане 37/1*. Београд: Филолошки факултет.

28. Голяк, С. (2009). „Устаљена поређења у српском и белоруском језику са аспекта идиоматичности.“ *Научни састанак слависта у Вукове дане 38/1*. Београд: Филолошки факултет, стр. 211 – 220.
29. Гончева, С. (). „Библейские фразеологизмы в русском и болгарском языках.“ *V международный симпозиум Состояние и перспективы сопоставительных исследований русского и других языков*. Београд: Славистичко друштво Србије, стр. 245 – 251.
30. Гочанин, М. (2007). „Семантическо-деривационное гнездо лексемы Бог в сербском языке.“ *Церковь и проблемы современной коммуникации (зборник радова)*. Нижний Новгород: Нижегородская Духовная семинария, стр. 65 – 76.
31. Григорьев, А. В. (2006). *Русская библейская фразеология в контексте культуры*. Москва: Издательство „Индрик”
32. Дабић, Б. (1979). „Теоријски приступ изучавању фразеологизама у словенским језицима“ *Преглед*, LXIX, 3, Сарајево: Универзитет у Сарајеву, стр. 329 – 343.
33. Даль, В. И. (1957). *Пословицы русского народа*. Москва: Государственное издательство художественной литературы.
34. Девић-Романова, В. (1992). *По-русски в классе : лексика и фразеологија на часу руског језика*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
35. Димитрова, С. (1997). „Фразеологизмы с опорным словом бог в русском и болгарском языках.“ *Problemy frazeologii europejskiej II*. Warszava, стр. 301 – 307.
36. Диркем, Е. (1982). *Елементарни облици религијског живота*. Београд: Просвета.
37. Драгићевић, Р. (2009). „О проблемима идентификације фразеологизама.“ *Sűdslavistik Zeitschrift fűr sűdslavische Sprachen, Literaturen und Kulturen, Nr. 1*. Tűbingen, стр. 35 – 44.
38. Драгићевић, Р. (2013). „Концепт Бога у српским народним пословицама.“ *Теолингвистичка проучавања словенских језика: Српски језик у светлу савремених лингвистичких теорија, књига 5*. Београд: САНУ, Одељење језика и књижевности, Планета принт, стр. 71 – 86.
39. Ђорђић, П. (1971). „Глас вапијућег у пустињи и голос вопиющего в пустыне.“ *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду, XIV/1*. Нови Сад: Филозофски факултет, стр. 361 – 372.
40. Ермакова, Л. (1977). „К вопросу о сравнительном изучении македонской и русской фразеологии.“ *Годишен зборник на Филолошкиот факултет*, III, Скопље: Филолошки факултет, стр. 41 – 47.
41. Жуков, В. П. (1986). *Русская фразеология*, Учебное пособие для филологических факультетов, Высшая школа, Москва.
42. Занглигер, В. Ф. (1998). „О переходе нетрансформированных библейских изречений в пословицы.“ *Изучавање словенских језика, књижевности и култура у инословенској средини*. Београд: Славистичко друштво Србије, стр. 271 – 274.
43. Јанић, Ђ. (1989). „Ђаво у српским народним причама.“ *Српска фантастика: Натприродно и нестварно у српској књижевности, књ. 9, Научни скупови, књ. XLIV*, Београд: Одељење језика и књижевности САНУ, стр. 221 – 234.
44. Јовановић, Б. (2000). *Дух паганског наслеђа, у српској традиционалној култури.* Нови Сад: Светови.
45. Юздова, Л. П. (2007). *Категория квалитативности в языке: Анализ качественно-обстоятельных фразеологизмов*. Челябинск: Издательство Челябинского государственного педагогического университета.
46. Калдиева-Захариева, С. (2013). „За основните термини въ фразеологичната наука.“ *70 години Българска академична лексикография*. София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов”, Българска академия на науките, Институт за български єзик „Проф. Любомир Андрейчин”, стр. 449 – 471.

47. Караџић, В. (1965). *Српске народне пословице, Сабрана дела Вука Караџића, књ. 9*, Београд, 1965.
48. Кашић, Ј. (1973). „Неке фразеолошке и лексичке особитости Вукових пословица.“ *Научни састанак слависта у Вукове дане 3*. Београд: МСЦ, стр. 67 – 73.
49. Cowie, A. P. (1998). *Phraseology. Theory, Analysis and Aplications*. Oxford: OUP Oxford.
50. Колесникова, Л. Н. и Р. Н. Попов. (1980). „К вопросу о вариантности фразеологических единиц.“ *Проблемы фразеологии*. Тула: Тульский государственный педагогический институт, стр. 3 – 12.
51. Кончаревић, К. (1998). „Из проблематике конфронтационе лингвокултурологије (ономастика и православна култура).“ *Српски језик, год. III, бр. 1–2 (1998)*, Београд, стр. 71 – 99.
52. Кончаревић, К. (1999). „Монашка цивилизација и језик, конфронтациони лингвокултуролошки приступ.“ *НССУВД, књ. 28/1*, Београд, стр. 85 – 95.
53. Кончаревић, К. (2006). *Језик и православна духовност: студије из лингвистике и теологије језика*. Крагујевац: Каленић.
54. Кончаревић, К. (2012). „Лексички систем православног социолекта у савременом руском и српском језику: оглед конфронтационе анализе.“ *Октоих: часопис Одјељења за српски језик и књижевност Матице српске - Друштва чланова у Црној Гори*. Подгорица: Матица српска - Друштво чланова у Црној Гори, Београд: Службени гласник, стр. 27-38.
55. Кончаревић, К. (2013). *Сакрална комуникација: Норме, традиције, средства*. Београд: Универзитет, Православни богословски факултет, Институт за теолошка истраживања.
56. Кончаревић, К. (2015). „Лексика и фразеологија као предмет теолингвистичких испитивања : на материјалу руског и српског језика.“ *Филолошки преглед : часопис Савеза друштава за стране језике и књижевности СФРЈ*. Београд : Научно дело, стр. 55 – 71.
57. Кончаревић, К. (2015). *Поглед у теолингвистику*. Београд : Јасен.
58. Кончаревић, К. (2017). *Језик и религија: појмовник теолингвистике*. Београд : Јасен.
59. Кончаревић, К. и Ј. Грковић-Мејџор. (2013). *Теолингвистичка проучавања словенских језика*. Београд: САНУ, Одбор за српски језик у светлу савремених лингвистичких теорија.
60. Корнилова, Л. Н. (2011). „Особенности фразеологической полисемии (на материале процессуальных фразем становления).“ *Зборник радова, XII Конгрес международной ассоциации преподавателей русского языка и литературы.* Shanghai: Shanghai foreign language education press, стр. 338 – 341.
61. Кохтев, Н. Н. и Д. Э. Розенталь. (1990). *Русская фразеология*. Москва: Русскый язык.
62. Crystal, D. (1997). *The Cambridge Encyclopedia of Language (second edition).* Cambridge: Cambridge University Press.
63. Кузнецова, Э. В. (1989). *Лексикология русского языка: учебное пособие для филологических факультетов, 2-е изд*. Москва: Высшая школа.
64. Кулишић, Ш., Петровић, П. и Н. Пантелић. (1998). *Српски митолошки речник*. Београд: Етнографски институт САНУ, Интерпринт.
65. Левушкина, Р. (2013). „Теоними у савременом српском језику.“ *Теолингвистичка проучавања словенских језика*. Београд: САНУ, стр. 167 – 178.
66. Лилич, Г. А. (1995). „Библеизмы как отражение воззрений эпохи.“ *Библия и возрождение духовной культуры русского и других славянских народов: Государственная программа „Народы России: Возрождение и развитие”*. Санкт Петербург: Петрополис, стр. 106 – 113.
67. Лилич, Г. А. (1998). „ Библеизмы в современном русском и сербском языках.“

Изучавање словенских језика, књижевности и култура у инословенској средини. Београд: Славистичко друштво Србије, стр. 275 – 278.
68. Лома, А. (2010). *Мали илустровани речник појмова из историје религија А–Л.* Београд: Филозофски факултет.
69. Matešić, J. (1997). „Ići od Poncija do Pilata (Посылать от Понтия к Пилату).“ *Problemy frazeologii europejskiej II*. Warszava, str. 163 – 165.
70. Мелерович, А. М. и В. М. Мокиенко (2005). *Семантическая структура фразеологических единиц современного русского языка*. Кострома: Федеральное агентство образования, Костромской государственный университет имени Н. А. Некрасова.
71. Менац, А. (1973). „Посуђени елементи у руској и хрватској фразеологији.“ *Прилози за VII међународни конгрес слависта у Варшави*, Загреб: Хрватско филолошко друштво, стр. 89 – 98.
72. Менац, А. (1976). „Фразеологизми око ријечи крај/конац у различитим језицима.“ *Страни језици, V, 12,* Загреб: Хрватско филолошко друштво, стр. 35 – 38.
73. Менац, А. (1983). „Генитив у саставу фразеологизама у савременом руском и хрватском књижевном језику.“ *Croatica*, XIV, Загреб: Хрватско филолошко друштво, стр. 83 – 90.
74. Менац, А. и И. Ильяш. (1971). *Лексика и фразеология современного русского литературного языка.* Загреб: Свеучилиште, Филолошки факултет.
75. Мечковская, Н. Б. (2005). „Образная концептуализация градуально-количественных представлений в русской фразеологии.“ *Kognition, Sprache und Phraseologische / Paremiologische Graduierung*. Wiesbaden, str. 58–153.
76. Милинковић, М. (1973). „Идиоми и фразеологија у настави руског језика.“ *Искуства* III, 7 – 8, Сарајево, стр. 43 – 53.
77. Мокиенко, В. М. (1979). „Внутренняя логика фразеологизма и его происхождение.“ *Studia Rossica Posnaniensia*. Poznac, стр. 156 – 161.
78. Мокиенко, В. М. (1989). *Славянская фразеология. Издание второе, исправленное и дополненное.* Москва: Высшая школа.
79. Мокиенко, В. М. (1995). „Фразеологические библеизмы в современном тексте.“ *Библия и возрождение духовной культуры русского и других славянских народов, Государственная программа „Народы России: Возрождение и развитие”*. Санкт-Петербург: Петрополис, стр. 143 – 158.
80. Мокиенко, В. М. (2009). „Большой словарь русских пословиц (опыт составления).“ *Проблемы истории, филологии, культуры, Русская лексикография и фразеография в контексте славистики: теория и практика.* Москва–Магнитогорск–Новосибирск: Российская академия наук, стр. 5 – 18.
81. Мокиенко, В. М., Лилич, Г. А. и О. И. Трофимкина. (2010). *Толковый словарь библейских выражений и слов*. Москва: АСТ, Астрель.
82. Мокиенко, В. М. (2011). „Проблемы словарного описания русских библеизмов (обшая и учебная лексикография).“ *Зборник радова, XII Конгрес международной ассоциации преподавателей русского языка и литературы*. Shanghai: Shanghai foreign language education press, стр. 670 – 675.
83. Морозова, И. А. (2009). „Объективизация концепта „женщина” во фразеологических словарях русского языка.“ *Проблемы истории, филологии, культуры, Русская лексикография и фразеография в контексте славистики: теория и практика*. Москва–Магнитогорск–Новосибирск: Российская академия наук, стр. 163 – 171.
84. Мршевић-Радовић, Д. (1982). „Фразеолошка јединица и њен синоним.“ *Зборник радова, НССУВД 12/1*, Београд: Филолошки факултет, стр. 123 – 130.
85. Мршевић-Радовић, Д. (1985). „Глаголске фразеолошке јединице и редукција префикса.“ *Зборник реферата и саопштења са Научног састанка слависта у Вукове*

дане, 14/2, Београд, стр. 105 – 110.
86. Мршевић-Радовић, Д. (1987). *Фразеолошке глаголско-именичке синтагме у савременом српскохрватском језику*. Београд: Филолошки факултет у Београду.
87. Мршевић-Радовић, Д. (1990). „Из историје српскохрватских израза (Ићи од Понтија до Пилата, Слати (кога) од попа до ковача).“ *Наш језик XXVIII/4–5*, Београд: САНУ, стр. 302 – 308.
88. Мршевић-Радовић, Д. (2003). „Конкуренција културних/језичких симбола у српској фразеологији (значење времена бесконачног).“ *Зборник радова са научног скупа „V лингвистички скуп Бошковићеви дани”, Научни скупови, књ. 61, Одјељење умјетности, књ. 22*, Подгорица: ЦАНУ, стр. 19 – 28.
89. Мршевић-Радовић, Д. (2004). „Фразеолошке јединице с компонентом књига – прилог српској лексикографији.“ *НССУВД 32/1*, Београд: МСЦ, стр. 95 – 104.
90. Мршевић-Радовић, Д. (2008). *Фразеологија и национална култура*. Београд: Чигоја штампа.
91. Мршевић-Радовић, Д. (2008). „О антропоцентризму у српској фразеологији („лажљив”, „лагати” у синхронији и дијахронији).“ *Књижевност и језик LV/1–2*, Београд: Филолошки факултет, стр. 47 – 56.
92. Мршевић-Радовић, Д. (2013). „Фразеологија у описним речницима САНУ и БАН: о лепом.“ *70 години Българска академична лексикография*. София: Академично издателство „Проф. Марин Дринов”, Българска академия на науките, Институт за български єзик „Проф. Любомир Андрейчин”, стр. 244 – 251.
93. Мушовић, А. (1987). „Структурно-семантичке особине неких фразеолошких јединица руског и српскохрватског језика које се употребљавају за изражавање временских односа.“ *Studia philologica 1 – 2*. Приштина: Филозофски факултет, стр. 61 – 67.
94. Мушовић, А. (1993). „О статусу неких фразеолошких јединица с минималном структуром у савременом руском и српском језику.“ *Универзитетска мисао, књ. 1, св. 1/2*. Подгорица: Друштвене науке, стр. 67 – 70.
95. Мушовић, А. (1995-96). „Фразеолошке јединице са нумеративом као структурном компонентом.“ *Зборник Филозофског факултета у Приштини, књ. 5 – 6*. Приштина: Филозофски факултет, стр. 213 – 224.
96. Мушовић, А. (1998). „Фразеолошке јединице око соматизама у руском и српском језику којима се исказује срџба.“ *Славистика, књ. 2*. Београд: Славистичко друштво Србије, стр. 72 – 77.
97. Мушовић, А. (2002). *Соматске фразеолошке јединице за изражавање емоција и њихова синтаксичка функција (на материјалу руског и српског језика)*. Косовска Митровица: Филозофски факултет.
98. Николаева, Е. К. (1997). „Мифологические оппозиты типа „Bóg – diabel” в польской фразеологии.“ *Problemy frazeologii europejskiej II*, Warszava, str. 263 – 267.
99. Николић, Б. (1973). „Основни типови фразеолошких обрта у савременом српскохрватском књижевном језику.“ *Наш језик XX/1–5*, Београд: Институт за српски језик САНУ, стр. 7 – 13.
100. Ничева, К. (1987). *Българска фразеология*. София: Наука и искуство.
101. Онхайзер, И. (1997). „Соотношениф между сопоставительной лексикологией и сопоставительной фразеологией.“ *Сопоставительные и сравнительные исследования русского и других языков*. Београд: Славистичко друштво Србије, стр. 207 – 217.
102. Павловић, Т. (2004). *Живот и смрт у језику и култури*. Београд: Чигоја штампа.
103. Панова, Л. Г. (2000). „Грех как религиозный концепт (на примере русского слова грех и итальянского peccato).“ *Логический анализ языка: Языки этики, Отв.*

ред.: Н. Д. Арутюнова, Т. Е. Янко, Н. К. Рябцева, Москва: Языки русской культуры, стр. 167 – 177.
104. Пејановић, А. (2009). „Концептуални статус лексеме „образ” у српској фразеологији.“ *Научни састанак слависта у Вукове дане 39/1*, Београд: Филолошки факултет, стр. 405 – 415.
105. Пејановић, А. (2010). *Фразеологија Горског вијенца*. *Монографије и студије, књига 7*, Подгорица: Црногорска академија наука и умјетности, Његошев институт.
106. Пејановић, А. (2015). *Синтакса, семантика и лингвокултурологија компаративних фразеологизама*. Бања Лука: Panevropski Univerzitet.
107. Петровић, С. (1999). *Српска митологија, Систем српске митологије, књига I*, Ниш: Просвета.
108. Петровић, С. (2000). *Српска митологија. Митологија, магија и обичаји, истраживање сврљишке области, књига V*, Ниш: Просвета.
109. Пипер, П. (2008). „О урбаној етнолингвистици.“ *Етнолингвистичка проучавања српског и других словенских језика: у част академика Светлане Толстој. Српски језик у светлу савремених лингвистичких теорија, књига 3*, Београд: Српска академија наука, Одељење језика и књижевности, стр. 311 – 323.
110. Пипер, П. (2013). „О говорном догађају у светлу теолингвистике.“ *Теолингвистичка проучавања словенских језика. Српски језик у светлу савремених лингвистичких теорија, књига 5*, Београд: Српска академија наука и уметности, Одељење језика и књижевности, Планета принт, стр. 211 – 226.
111. Поповић, Ј. (2003). *Догматика Православне Цркве. Том I*, Београд: Задужбина „Свети Јован Златоуст” и манастир Ћелије.
112. Поповић, М. (1987). „Покушај одређивања типолошких и генетских подударности у петнаест фразеологизама хрватскосрпског, руског, украјинског, чешког и словачког језика.“ Радови за славенску филологију, XXII, Загреб, стр. 67 – 84.
113. Поповић, Р. (2007). *Појмовник црквене историје*. Нови Сад – Београд: Артпринт.
114. Поповић, Љ. (2008). *Језичка слика стварности (когнитивни аспект контрастивне анализе).* Београд: Филолошки факултет у Београду, Студио ЛИНЕ.
115. Попспирова, Т. (1977). „Некоторые структурно-грамматические параллели македонской и русской соматической фразеологии.“ *Годишен зборник на Филозофскиот факултет*, III, Скопље: Филозофски факултет, стр. 123 – 126.
116. Попспирова, Т. (1983). „О структуре и семантике фразеологических единств с соматическим компонентом голова в македонском и русском языках.“ *Годишен зборник на Филозофскиот факултет*, VI, Скопље: Филозофски факултет, стр. 175 – 181.
117. Пешикан, М., Јерковић, Ј. и М. Пижурица. (2011). *Правопис српскога језика: друго издање.* Нови Сад: Матица српска.
118. Prćić, T. (1997). *Semantika i pragmatika reči*. Sremski Karlovci – Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.
119. Prćić, T. (2008). *Semantika i pragmatika reči: drugo, dopunjeno izdanje*. Novi Sad: Zmaj.
120. Прћић, Т. (2011). „И синтагме и речи: фразне именице у српском језику.“ *Лексикологија. Ономастика. Синтакса. Зборник у част Гордани Вуковић*. Нови Сад: Филозофски факултет у Новом Саду, стр. 59 – 70.
121. Раденкович, Л. (2007). „Белое и черное как признаки мифологических существ (на славянском материале).“ Балканские чтения 9.Terra balkanica. Terra slavica, К юбилею Т. В. Цивьян, , Москва: РАН, Институт славяноведения, стр. 80 – 93.

122. Раденковић, Љ. (2008). „Боја као обележје митолошких бића – словенске паралеле.“ *Јужнословенски филолог LXIV*. Београд: Институт за српски језик САНУ, стр. 337 – 346.
123. Раденковић, Љ. (2008). „Словенска митолошка бића – представе и порекло.“ *Зборник Матице српске за славистику, број 73*. Нови Сад: Матица српска, стр. 315 – 323.
124. Раденкович, Љ. (2009). „Внешност мифологических существ; славянские параллели.“ Studia Mythologica Slavica XII, Ljubljana: The Institute of Slovenian Ethnology, pp. 153 – 168.
125. Радић, П. (2000). „Отићи до кумине куће.“ *Наш језик XXXIII/3–4*. Београд: Институт за српски језик САНУ, стр. 273 – 278.
126. Радченко, Е. В. (2009). „Национальное своеобразие фразеологической картины мира (этюды к идеографическому словарю).“, *Проблемы истории, филологии, культуры. Научный журнал РАН, Под ред. Н. Г. Абрамзона.* Москва, Магнитогорск, Новосибирск: Издательство ООО „Аналитик”, стр. 388 – 392.
127. Раздобудко-Човић, Л. (1995). „Фразеологически связанное значение слова в сербском, русском и польском языках.“ *Међународни симпозијум Актуелност међусловенских језичких и књижевних контаката и веза*. Београд: Филолошки факултет, стр. 32.
128. Раздобудко-Човић, Л. (2003). *Семантика и прагматика соматизама у српском и руском језику*. Београд: Ведес.
129. Ракић, Р. (2010). *Православна енциклопедија I-II*. Нови Сад: Православна реч.
130. Рацингер, J. (2008). *Исус из Назарета*. Београд: ЕвроЂунти.
131. Ристић, С. и М. Радић-Дугоњић, (1999). *Реч. Смисао. Сазнање. Студија из лексичке семантике*. Београд: Филолошки факултет у Београду.
132. Ристић, С. (2004). *Експресивна лексика у српском језику. Монографије, књ. 1*, Београд: Институт за српски језик САНУ, Чигоја штампа.
133. Ристић, С. (2009). *Модификација значења и лексички модификатори у српском језику. Монографије, књ. 10*, Београд: Институт за српски језик САНУ, Чигоја штампа.
134. Родић, Н. (1996). „О неколиким разликама у Вуковом преводу ‘Новог завјета’ и савременим српским преводима.“ *Научни састанак слависта у Вукове дане 26/1*, Београд: МСЦ.
135. Chevalier, J. i A. Gheerbrant. (1994). *Rječnik simbola*. Zagreb: Mladost.
136. Ружић, В. (2009). „Међуљудски односи на фразеолошкој лествици српског језика.“ *Научни састанак слависта у Вукове дане 39/1*, Београд: МСЦ, стр. 387 – 404.
137. Сафонова, Н. В. (2000). „Ментальность и ее отражение в языке (на сопоставительном материале русской, английской и китайской фразеологии).“ *V международный симпозиум Состояние и перспективы сопоставительных исследований русского и других языков*. Београд: Славистичко друштво Србије, стр. 240 – 244.
138. Сидоренко, М. И. (1964). *Принципы составления словаря фразеологических синонимов: Автореферат диссертации*. Ленинград: Университет им. А. А. Жданова.
139. Симић, Р. (2009). „О унутрашњој форми језика.“ *Научни састанак слависта у Вукове дане 39/1*, Београд: Филолошки факултет, Чигоја штампа, стр. 5 – 16.
140. Skok, P. (1971). *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika: I–IV*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
141. Стакић, М. (2010). „Морфо(фо)нолошке теме.“ *Књижевност и језик, књига 34*, Београд: Друштво за српски језик и књижевност, Филолошки факултет у Београду, Чигоја штампа, стр. 52 – 63.

142. Станковић, Б. (1969). „О односу руске и српскохрватске фразеологије истог страног порекла.“ *Педагошка стварност*, XV, Нови Сад: Педагошко друштво, стр. 652 – 658.
143. Станковић, Б. (1996). „О положају црквенословенизама и русизама у српском књижевном језику.“ *Научни састанак слависта у Вукове дане*, књ. 25, св. 2, Београд: Филолошки факултет, стр. 377 – 384.
144. Стошић, Љ. (2006). *Речник црквених појмова*. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства.
145. Стошић, Љ. (2007). *Библијске изреке и пословице. Поучник, нова серија 14*. Београд: Српска књижевна задруга.
146. Телия, В. Н. (1996). *Русская фразеология: семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты*. Москва: Школа Языки русской культуры.
147. Толстој, Н. И. (1977). „Заметки по славянской фразеологии: здрав као риба.“ *Зборник радова поводом 70-годишњице живота академика Јована Вуковића*. Сарајево: Академија наука и умјетности Босне и Херцеговине, стр. 397 – 407.
148. Толстој, Н. И. (1995). *Језик словенске културе*. Ниш: Просвета.
149. Толстој, С. М. и Љ. Раденковић. (2001). *Словенска митологија – енциклопедијски речник*. Београд: Zepter book world.
150. Толстая, С. М. (2008). *Пространство слова. Лексическая семантика в общеславянской перспективе.* Москва: Издательство „Индрик”.
151. Трофимкина, О. И. (2005). *Сербохорватско-русский фразеологический словарь*. Москва: „Восток–Запад”.
152. Трубачев, О. Н. (1974). *Етимологический словарь славянских языков, праславянский лексический фонд*. Москва: Издательство „Наука”.
153. Унковић, Р. (1972). „Фразеологизам у настави страног језика.“ Искуства II, 7 – 8, Сарајево, стр. 69 – 72.
154. Фасмер, М. (1964). *Етимологический словарь русского языка*. Москва: Прогрес.
155. Федоров, А. И. (1973). *Развитие русской фразеологии в конце XVIII – начале XIX вв*. Новосибирск: Наука.
156. Фекете, Е. (1984-1985). „Антропонимски елементи у српскохрватским фразеолошким јединицама.“ *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику XXVII–XXVIII*. Нови Сад: Матица српска, стр. 835 – 843.
157. Fink-Arsovski, Ž. (2002). *Poredbena frazeologija: pogled izvana i iznutra.* Zagreb: Filozofski fakultet u Zagrebu.
158. Финк, Ж. (1986). „Неке одреднице колоквијалног фразеологизма: (на материјалу руских и хрватских или српских фразеологизама).“ *Страни језици*, XV, 2. Загреб, стр. 98 – 102.
159. Fink, Ž. (2009). „Komponenta „svijeća” u hrvatskim frazemima (u usporedbi s nekim slavenskim i neslavenskim jezicima).“ *Sűdslavistik Zeitschrift fűr sűdslavische Sprachen, Literaturen und Kulturen, Nr. 1*, Tűbingen, pp. 165 – 177.
160. Ничева, К., Спасова-Михайлова, С. и Кр. Чолакова. (1974). *Фразеологичен речник на българския език*. София: Българска академия на науките, Институт за български език.
161. Нанова, А. (2005). *Фразеологичен синонимен речник на българския език*. София: Издателство „Хейзъл”.
162. Войнова, Л. А. и др. (2001). *Фразеологический словарь русского языка*. Москва: АСТ, Астрель.
163. Жуков, А. В. и М. Е. Жукова. (2009). *Фразеологический современный словарь русского языка*. Москва: АСТ, Астрель.
164. Hauck, R. (1997). „Ангел в чешской, русской и немецкой фразеологии.“

Problemy frazeologii europejskiej II, Warszava, pp. 309 – 319.
165. Хлебда, В. (2010). *К идее европейского словаря библеизмов*. Магнитогорск: Магнитогорский государственный университет, стр. 275 – 279.
166. Cermanović, A. i D. Srejović. (1996). *Leksikon religija i mitova drevne Evrope*. Beograd: Savremena administracija.
167. Чајкановић, В. (1973). *Мит и религија у Срба*. Београд: Српска књижевна задруга.
168. Чајкановић, В. (1994). „Студије из српске религије и фолклора.“ *Сабрана дела из српске религије и митологије. Књига прва*. Београд: Српска књижевна задруга.
169. Чајкановић, В. (1994). „О врховном богу у старој српској религији.“ *Сабрана дела из српске религије и митологије. Књига друга*. Београд: Српска књижевна задруга.
170. Чајкановић, В. (1994). „Стара српска религија и митологија.“ *Сабрана дела из српске религије и митологије. Књига трећа*. Београд: Српска књижевна задруга.
171. Чајкановић, В. (1994). „Речник српских народних веровања о биљкама.“ *Сабрана дела из српске религије и митологије. Књига четврта*. Београд: Српска књижевна задруга.
172. Черная, А. И. и О. А. Боярова. (2004). „Некоторые способы семантического анализа фразеологических единиц (на материале английских фразеологизмов с общим значением „mind”).“ *Вестник ОГУ*. Оренбург: Оренбургский государственный университет, стр. 154 – 156.
173. Чернева, Н. П. (1997). „Темпоральные фразеологические единицы в английском и русском языках.“ *Сопоставительные и сравнительные исследования русского и других языков*. Београд: Славистичко друштво Србије, стр. 233 – 237.
174. Шанский, Н. М. (2012). *Фразеология современного русского языка: издание шестое*. Москва: Книжный дом „Либроком”.
175. Шведова, Н. В. (2009). „Создание частного словаря фразеологизмов с компонентом „черт”.“ *Проблемы истории, филологии, культуры, Русская лексикография и фразеография в контексте славистики: теория и практика*. Москва–Магнитогорск–Новосибирск: Российская академия наук, стр. 688 – 692.
176. Шипка, Д. (1998). Основи лексикологије и сродних дисциплина. Нови Сад: Матица српска.
177. Штасни, Г. (2013). „Номинације Бога у ʼМолитвама на језеруʼ Светог Николаја Велимировића.“ *Теолингвистичка проучавања словенских језика. Српски језик у светлу савремених лингвистичких теорија: књига 5*. Београд: САНУ, Одељење језика и књижевности, стр. 295 – 320.
178. Штасни, Г. (2013). *Речи о човеку (Номинација човека у српском језику)*. Нови Сад: Филозофски факултет.
179. Штрбац, Г. (2014). „Концептуализација љутње у српској фразеологији.“ *Зборник у част Вери Васић „Лексика. Граматика. Дискурс”*. Нови Сад: Филозофски факултет, стр. 111 – 128.

4. циљеви истраживања

Циљеви Циљ овог истраживања јесте да се путем конфронтационе анализе фразеологизама са религијском компонентом у руском и српском језику утврде истоветности, сличности и разлике међу њима на семантичком и формално-структуралном плану, а самим тим и да се конфронтирају две блиске културе, чиме би се дао допринос лингвистичкој теорији, преводилачкој и фразеографској делатности, лингвокултуролошким проучавањима језика и

проучавањима језичке слике света.

Детаљнија спецификација циљева испитивања руске и српске фразеологије са религијском компонентом подразумева: а) одређивање, прецизирање корпуса, дескрипцију и увид у састав и природу фразеолошких јединица с религијском компонентом; б) структурно-семантичку класификацију фразеолошких јединица с религијском компонентом (анализа ће бити заснована на њиховом формално-структурном класификовању и дескрипцији примера фразеолошког структурно-семантичког модела); в) представљање релевантних начина семантичке анализе фразеолошких јединица с религијским компонентама (класификације према лексичком и фразеолошком значењу); г) одређивање места истраживања у контексту ширих проучавања односа језика и културе у оквиру интердисциплинарних истраживања фразеологије и лингвокултурологије, теолингвистике, етнолингвистике; д) представљање специфичности анализираног корпуса фразеолошких јединица са становишта резултата проучавања фразеолошке семантике у руској и српској фразеологији, а посебно резултата анализе са лингвокултуролошког аспекта.

Хипотезе Хипотезе од којих се полази у истраживању су:

1. У оквиру корпуса који се анализира могуће је успоставити оквирну класификацију међујезичких структурно-типолошких релација: 1. међујезички фразеолошки еквиваленти – (а) апсолутни, са истоветношћу својствене им семантике, формалне организације и прототипа садржаног у њиховој основи: *звонити у сва звона – звонить во все колокола,* и (б) релативни, са извесним разликама на плану лексичког састава или граматичке структурираности, које нису релевантне са становишта семантике и прототипа испитиваних фразеологизама: *книга за семью печатями – књига са седам печата, предать анафеме – бацити анатему, причислять к лику святых – правити од кога свеца, звонить во все колокола – дати шта на велика звона* 2. међујезички фразеосемантички адеквати, са истоветношћу семантике и блискошћу прототипске основе: *курить/воскурять фимиам – палити кандило;* 3. семантички адеквати, којима је својствена истоветност на семантичком плану и различитост на плану прототипске организације (при чему прототип може да припада истом или неком другом лингвокултуролошком пољу): *до морковкина заговенья – на свето нигдарјево, на светог Живка, одним миром мазаны – једне горе лист;* 4. псеудоеквиваленти, са различитом семантиком и истим или блиским прототипом: *ни Богу свечка, ни черту кочерга – палити свећу и Богу и ђаволу, вот тебе, бабушка и Юрьев день – добити шта на Јурјево, такой-сякой, немазаный – бити крштен.* У највећем броју случајева, међутим, фразеолошкој јединици једног језика у другоме језику одговара само лексички еквивалент: *вкушать от пищи святого Антония – гладовати, чепуха на постном масле – будалаштина, бесмислица,* или опис (тумачење семантике приликом превођења, са могућим коментаром): *подвести под монастырь – довести у велику неприлику, крстити се левом руком – быть в крайнем удивлении.*

2. С обзиром на израженији удео паганског слоја у српској религиозности, која се уз то карактерише синкретизмом разних утицаја (посебно ислама и католицизма) и израженијом обредношћу, док у руској доминира канонска димензија, удео анализираних фразеологизама инспирисаних Светим писмом и предањем Цркве биће знатно израженији у руском него у српском језику.

3. У руском језику, по прелиминарном увиду, како претпостављамо, наћи ћемо знатно већи број фразеологизама са религијском компонентом са црквенословенизмима у свом саставу.

4. Већина фразеологизама из нашег корпуса, по прелиминарном увиду, неће имати еквивалент у виду фразеологизма са ралигијском компонентом у другом језику (посебно на релацији српски – руски).

5. Известан број фразеологизама са религијском компонентом у руском и српском језику, по прелиминарном увиду, имаће изражену национално-културну специфичност, а мањи број фразеологизама припадаће заједничком словенском фразеолошком фонду.

5. очекивани резултати

Новина овог истраживања и његов допринос лингвистичкој и лингвокултуролошкој теорији састојао би се у: 1. доприносу терминолошком систему и категоријалном апарату фразеолошких истраживања, 2. контрастивном проучавању фразеологизама са религијском компонентом на материјалу фразеолошког фонда двају језика, при чему су предмет истраживања сродни (словенски) језици, 3. комплексном и интердисциплинарном приступу анализи фразеологизама са религијском компонентом, који се може применити и на друге тематске групе фразеологизама.

Ово истраживање може дати практичан допринос будућим истраживањима у области конфронтационе фразеологије сродних словенских и донекле несродних језика, различитим пројектима словенске фразеографије и лексикографије, преводилачкој делатности, настави руског и/или српског језика, књижевности и културе у инословенској језичкој средини.

6. план рада

У уводу у истраживање фразеолошких јединица са религијском компонентом у руском и српском језику биће презентиран теоријски оквир истраживања, дефинисан терминолошки систем, одређени се предмет, циљеви и задаци истраживања, постављене полазне хипотезе и очекивани резултати истраживања и образложене истраживачке методе.

Почетно поглавље биће посвећено одређењу појма *фразеолошка јединица с религијском компонентом (с компонентом религијског садржаја)*, дефинисању природе лексичких компонената које улазе у састав таквих фразеолошких јединица и класификацији ових фразеолошких јединица у руском и српском језику у лексичко-семантичка гнезда, према значењу лексичких компонената (према Н. Вуловић, у питању су следеће групе: 1. празници – црквени, народни, псеудопразници, 2. небеска јерархија, 3. посредници – свеци, 4. антропоними, топоними и појмови из Библије, 5. простор – божански (надемпиријски), земаљски (емпиријски), 6. црквена јерархија, 7. акциони код – обреди, ритуали, црквена и обичајна пракса, 8. предметни код, 9. дужности верника, 10. основни појмови духовности).

У другом поглављу биће представљени структурни типови конструкција фразеолошких јединица с религијским компонентама у руском и српском језику. Класификација ће бити извршена према традиционалној структурној подели фразеологизама као вишелексемних спојева и према структурно-морфолошкој типологији. Према структурном критеријуму доминантно место у анализи имаће глаголско-именичке конструкције. Међу фразеологизмима који су предмет овог истраживања заступљено је лексичко варирање компонената, на шта ће бити управљена посебна пажња, тако да ће бити извршена инвентаризација варијантних и синонимних фразеологизама нпр. у српском *очитати Оченаш / катавасију / проповед / литанију*, *бежати као ђаво од крста/ свете водице/ тамјана*, *не знати ни крсног имена / часног крста*, у руском *бить/ звонить во все*

колокола/ в набат, до второго пришествия / до морковкина заговенья.

Следеће поглавље биће посвећено поредбеним фразеологизмима, како због њихове бројности, тако и због специфичних структурно-семантичких карактеристика (тематско-рематска структура, компонентна анализа, степен идиоматичности). Структурна класификација поредбених фразеологизама биће извршена је према структури поредбеног дела конструкције и, по прелиминарном увиду, показаће да већи број њих има проширени, двокомпонентни еталон, док мањи број има једну лексему у поредбеном делу.

Антропоцентричност фразеолошких јединица из анализираног корпуса биће представљена у четвртом поглављу, где ће фразеологизми бити класификовани тематски у посебна семантичка поља која се односе на човека (његове физичке, психичке и сл. карактеристике).

У закључку истраживања биће сумирани резултати истраживања, идентификоване специфичности анализираног корпуса у руском и српском језику, одређено место датог истраживања у контексту фразеолошких, лингвистичких и лингвокултуролошких проучавања руског и српског језика.

У структури дисертације биће издвојени још *Литература и извори*, *Скраћенице из Светог писма*, *Регистар фразеолошких јединица са религијском компонентом у руском језику*, *Регистар фразеолошких јединица са религијском компонентом у српском језику*, *Преводни речник фразеолошких јединица са религијском компонентом: руско-српски и српско-руски.*

7. методе истраживања

Истраживање ће бити вршено на плану синхроније, уз примену резултата дијахронијских истраживања у лексикологији и фразеологији (историјско-етимолошких) при анализи појединих примера (на местима где прототипска ситуација или кључна, културолошки маркирана лексема фразеологизма, изискују увид у историју језика и културе). Иако превасходно базирано на руској и српској фразеолошкој грађи, на неким местима истраживање ће укључити и известан број фразеолошких јединица из словенских (црквенословенски, бугарски, чешки, пољски, словеначки) и несловенских језика (немачки, енглески, турски). С обзиром на интердисциплинарни карактер фразеологије, у истраживање ће бити систематски инкорпориране и чињенице из етнолингвистике, културологије, историје религије, митологије, библистике, литургике, хеортологије, историје хришћанства руске и српске националне историје и других контактних и комплементарних дициплина.

У истраживању ће бити примењен метод корпусне анализе. Материјал за корпус биће ексцерпиран из једнојезичних фразеолошких речника руског и српског језика и двојезичних (преводних) руско-српских и српско-руских речника. Након одређивања, квантитативне анализе и дескрипције корпуса биће извршена структурно-семантичка класификација ексцерпираног материјала према лексичком, структурном и семантичком критеријуму. Свака од група фразеологизама са религијском компонентом биће анализирана конфронтационо са структурног (према броју, врсти и морфолошко-синтаксичким карактеристикама лексема које сачињавају сваки конкретни фразеологизам), когнитивног (путем фразеолошке компонентне анализе и концептуалне анализе), преводилачког (према еквивалентности фразеологизама са религијском компонентом у два језика) и лингвокултуролошког аспекта.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА: Кликните да бисте почели унос текста.

НАПОМЕНА: Кликните да бисте почели унос текста.

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је МСР ЈЕЛЕНА РАДОВАНОВИЋ подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области теолингвистике – ФИЛОЛОШКЕ НАУКЕ.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Ксенија Кончаревић подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата МСР ЈЕЛЕНЕ РАДОВАНОВИЋ. и предложене теме докторске дисертације "ФРАЗЕОЛОГИЗМИ СА РЕЛИГИЈСКОМ КОМПОНЕНТОМ У РУСКОМ И СРПСКОМ ЈЕЗИКУ", а да се за ментора именује ПРОФ. ДР КСЕНИЈУ КОНЧАРЕВИЋ, РЕД. ПРОФ. Филолошког факултета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1.

2.

3.

4.

5.